

Minimální preventivní program

2023/2024

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP	Heřmánek Praha, ZŠ a gymnázium Rajmonova 1199/ 4, Praha 8, 18200
Jméno a příjmení ředitele	Ing. Petr Adamec
Telefon na ředitele	724 692 084
E-mail na ředitele	petr.adamec@skolahermanek.cz

Jméno školního metodika prevence	Ing. Petr Adamec
Telefon	724 692 084
E-mail	petr.adamec@skolahermanek.cz

Jméno výchovného poradce	Mgr. Iveta Černá
Telefon	731 391 354
E-mail	iveta.cerna@gymnaziumhermanek.cz

Jméno školního psychologa	Mgr. Iveta Černá
Telefon	731 391 354
E-mail	iveta.cerna@gymnaziumhermanek.cz

2. STRUČNÁ ANALÝZA SITUACE

Škola Heřmánek funguje již 13 let. Škola je rozdělena na první stupeň a druhý stupeň, který se nazývá projekt Teen. Nově byl založen také třetí stupeň gymnázia. Oba vzdělávací stupně jsou velmi odlišné. První stupeň má 6 tříd a proniká do Montessori strategie, druhý stupeň nazvaný projekt Teen je Montessori školou a třetí stupeň vzniká jako Montessori škola. Celý projekt se soustředí na podporu dozrávání žáků a jejich osamostatňování a také rozvoj talentů, zodpovědnosti a samostatnosti, který považujeme za prevenci sociálně patologických jevů.

RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE

Očekávané cíle: Žák

- Projevuje odolnost celkově a také vůči výzvám k sebepoškozujícímu chování a rizikovému životnímu stylu.
- Zaujímá odmítavé a zdravé názory a postoje ke všem formám rizikového chování.
- Rozumí důsledkům porušování paragrafů trestního zákona souvisejícím s výrobou a držením návykových látek a s činností pod jejich vlivem, sexuálně motivovanou kriminalitou, skrytými formami individuálního násilí a vyvozuje z nich osobní odpovědnost.
- V jeho životě existuje forma a hranice a rozhoduje se podle osvojených modelů chování a jednání v situacích vlastního nebo cizího ohrožení.

Učivo viz ŠVP

- civilizační choroby, poruchy příjmu potravy, choroby přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS, hepatitida, zátěžové situace, stres a způsoby jeho zvládnutí; důsledky stresu v oblasti fyzického, duševního a sociálního zdraví rizika v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví – promiskuita, předčasné ukončení těhotenství
- sexuálně motivovaná kriminalita – pornografie, pedofilie, dětská prostituce, obchod se ženami
- skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání – šikana, brutalita, zanedbávané a týrané děti (CAN)
- autodestruktivní závislosti a kriminalita související s těmito jevy – zdravotní a psychosociální rizika
- výroba, držení a zprostředkování nelegálních návykových látek; návykové látky a bezpečnost v dopravě
- sociální dovednosti potřebné při řešení problémů v nečekaných, složitých a krizových situacích – duševní hygiena v dlouhodobých zátěžových a stresových situacích, rozhodování se v eticky problematických situacích

OCHRANA ČLOVĚKA PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH

Očekávané výstupy:

Žák

se umí rozhodnout, jak se odpovědně chovat při konkrétní mimořádné události
a má osvojené praktické znalosti a dovednosti související s přípravou na mimořádné události.
Aktivně se zapojuje do likvidace následků hromadného zasažení obyvatel.

Učivo

- vyhlášení hrozby a vzniku mimořádné události
- živelní pohromy
- únik nebezpečných látek do životního prostředí
- jiné mimořádné události
- první pomoc – klasifikace poranění při hromadném zasažení obyvatel
- sociální dovednosti potřebné při řešení mimořádných událostí – rozhodnost, pohotovost, obětavost, efektivní komunikace

3. STANOVENÍ CÍLŮ MPP

Školní preventivní program (minimální program) si jako součást Školního vzdělávacího programu klade za cíl vzdělávat žáky v oblasti ochrany zdraví a vést je ke zdravému plnohodnotnému prožívání života. Toho se snaží dosáhnout pomocí působení nespecifické i specifické preventivní činnosti v rámci všech vzdělávacích oblastí a činností prováděných v souvislosti se základní školní docházkou.

Základními kompetencemi prevence v rámci podpory zdraví a zdravého životního stylu jsou

- zvyšování sociální kompetence – rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání
- posilování komunikačních dovedností – zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku
- vytváření pozitivního sociálního klimatu – pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty
- formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám – pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot, humanistické postoje apod.

Dovednosti, znalosti a postoje, které si žáci osvojí, musí korespondovat s věkem a navazovat na předchozí zkušenosti. Formy vzdělávání a výchovy musí zohledňovat životní styl rodiny i působení vrstevníků. U nejmenších dětí je potřebná spolupráce s mateřskými školami.

Metody a formy školní práce k osvojení preventivních ochranných kompetencí

Sebedůvěra

Přiměřené vědomí vlastní důvěry v sebe je silným ochranným mechanismem. Součástí zdravého životního stylu je i zdravé sebevědomí. Vlastní sebevědomí spojené s úctou k druhému patří k základní životní kompetenci (postoji). V roce 2012 jsme navázali spolupráci s americkým psychologem Dr. Enrightem z International Forgiveness Institute (USA). Jeho tým zpracovává kurikulum, které pracuje na rozvoji sebedůvěry od 2 letých dětí. Toto kurikulum bylo praktikováno v krizových částech světa, v situacích, kdy byla podobně jako v české republice přerušena sebedůvěra generací (Belfast, JAR). Naše škola má výhradní právo přinést toto kurikulum do své výuky a také do obecné práce v ČR. Účastnili jsme se semináře s Dr. Enrightem a pracujeme na překladech materiálů. Od ledna roku 2014 je kurikulum používáno

ve výuce základní školy, bylo využíváno v předškolním oddělení mateřské školy. Učitel etické výchovy a občanské výchovy rozvinul vlastní strategie rozvoje výuky, které aplikuje na všech třech stupních školy.

Feuersteinovo instrumentální obohacování- zprostředkované učení

Zkušenost zprostředkovaného učení je obousměrná interakce mezi zprostředkovatelem a zprostředkovaným, kdy dochází ke vzájemnému obohacování myšlení. Zprostředkovatel – učitel a zprostředkovaný jsou oba jeho aktivními účastníky. Jde o horizontální interakci, kde je hlavním nástrojem kladení otázek. Abychom mohli hovořit o zkušenosti zprostředkovaného učení, musí být v interakci zabezpečeny tři základní parametry z celkových dvanácti: záměrnost a vzájemnost, přesah a zprostředkování významu. Další parametry jsou označovány jako situační parametry, které se objevují jen při některých interakcích: pocit kompetence, individuální a psychologické rozdíly, sdílení, pocit sounáležitosti, vědomí, že člověk je měnící se entita, regulace a kontrola chování, náročnost, složitost, stanovení a dodržení cíle. Strukturální kognitivní modifikovatelnost a zkušenost zprostředkovaného učení jsou koncepty, které jsou využívány nejen při pedagogické interakci v edukačním procesu, ale slouží k rozvoji všech jedinců z různých oblastí. Jsou využívány i při dynamické diagnostice – LPAD, kdy se jedná o vyšetření učebního potenciálu žáka. Testování se skládá ze tří částí: pretest, intervence, posttest. Cílem vyšetření je získat vhled do způsobu myšlení a učení žáka tak, aby mu následně byla poskytnuta co nejefektivnější intervence. Zjišťuje se, které kognitivní funkce jsou rozvinuté a které jsou deficitní. Paradigma celého konceptu strukturálně kognitivní modifikovatelnosti je systém – „believe“, systém víry ve změnu, který je energetickou složkou celého procesu. Když zprostředkovatel věří, je ochotný dát svoji energii při zprostředkování jedinci tak, aby mu pomohl k jeho maximálnímu rozvoji a společně s jedincem rozvíjel jeho kompetence tak, aby se stal nezávislou a samostatnou harmonicky a všestranně rozvinutou osobností. Právní rámec inkluzivnímu vzdělávání je dán Listinou základních práv a svobod, která garantuje rovný přístup ke vzdělání, deklaruje mimo jiné zákaz jakékoli diskriminace, ať už přímé či nepřímé.

Naše škola i její malé třídy, malé sociální skupiny, umožňují na prvním stupni základní školy rozvíjet schopnost diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty prostřednictvím komunitního kruhu. Na druhém stupni základní školy lze využít simulačních her, relaxačních technik, brainstorming, diskuse, projekty, hraní rolí rozvoje empatie, kreslení, nácviku verbální a nonverbální komunikace a dalších metod.

Školní práce v naší škole je postavena na dvou základních principech, obecných i realizovaných v Montessori konceptu. Na respektu k potřebám jednotlivce (žáka stejně jako učitele) a na komunikaci a spolupráci uvnitř školy všech se všemi a mezi sebou (učitelů, žáků, rodičů) a vytváření školní respektující komunity. Tento plán je realizován v závislosti na rozvoji školy. Ve škole je akcentována nejen svoboda, ale i odpovědnost a zachovávaní pravidel, spravedlnost, spoluúčast a spolupráce, ale týmovou práci s odpovědností týmu v řízení.

Ve školním vzdělávacím programu má škola zapracovanou práci s důležitými tématy sociálně patologických jevů, patří do kurikula výchovy ke zdravému způsobu života na školách a ve školských zařízeních.

V klíčových oblastech

- oblast zdravého životního stylu – výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa, pohybové aktivity
- oblast umění - psychohygiena
- oblast pracovní - správné pracovní návyky
- oblast wellbeingu (obecně, není použit pojem wellbeing)
- oblast rozvoje podnětného Montessori prostředí
- oblast společenskovední – formy komunikace, sociální dovednosti a kompetence
- oblast přírodovědná – biologie člověka, fyziologie, chemie
- oblast rodinné a občanské výchovy a etické výchovy
- oblast sociálně právní – právní aspekty sociálně patologických jevů, postoj společnosti k společensky nežádoucím jevům, práva dítěte apod.

Preventivní témata jsou nejčastěji frekventována v předmětech:

- Svět kolem nás
- Montessori projekty a činnosti - školní zahrada, chata, školní vaření
- Občanská a etická výchova, Etická výchova
- Přírodověda, biologie
- Český jazyk
- Prvouka
- Výtvarná výchova a výtvarné soutěže
- Tělesná výchova
- Chemie

Naše škola začleňuje prevenci sociálně patologických jevů i do aktivit mimo vyučování – zájmové vyučování.

Obecná východiska

- Montessori program - komunitní vývoj, spolupráce, společné pracovní aktivit
- doprovodný křesťanský dobrovolný program
- etická výchova
- práce školního parlamentu
- dramatická výchova
- společné volnočasové aktivity
- vedení k samostatnosti a zodpovědnosti
- vedení ke vztahům
- pomoc v krizových situacích
- přístup k informacím a práce s informacemi

- umění používat různé informační zdroje, kriticky zhodnotit, porovnat informace, vytváření vlastního názoru, životního postoje,
- poznání základních lidských potřeb (fyzických, psychických, emočních),
- zdraví je chápáno jako stav tělesné, duševní a sociální rovnováhy.

Provozní pravidla jsou na naší škole daná školním řádem. Jejich dodržování pojmenovává přehledné a definovatelné jevy. V těchto pravidlech je zakotveno, jak řešit situace spojené se sociálně patologickými jevy. Pravidla týkající se provozu škol a školských zařízení nepostihují pravidla soužití, klima a étos školy.

Pravidla soužití: Pracujeme na psané formě „nepsaná“. Jedná se o pravidla vzájemného respektu, úcty, důvěry, empatie a dalších životních kvalit a dovedností. Z pravidel soužití by měla vycházet pravidla provozní. Tam, kde chybí přesně formulovaná pravidla soužití, dochází snáz a častěji k tomu, že se porušují pravidla provozní. Je to dáno tím, že není pochopen smysl a důvody jednotlivých provozních norem a tyto jsou často brány jako výzvy k porušení provozních pravidel.

Při vytváření pravidel soužití resp. provozních pravidel spolupracuje celý pedagogický tým na vytváření pravidel, do přípravy pravidel mohou být přizváni i rodiče i děti.

Věnujeme čas integraci pravidel do školního života.

Snažíme se, aby pravidla byla srozumitelná a splnitelná.

Pravidla pozitivně formulujeme a pravidla do života implementujeme v přiměřeném počtu.

Pravidla se týkají všech lidí ve škole, tedy i učitelů, vedení, rodičů a školního personálu.

Oblast práce a zodpovědnost vedení školy a řízení

- demokratické řízení, efektivní pravidla vzájemného soužití na úrovni žáků, kvalitní řízení na úrovni školy
- učení se respektování lidských práv, individuálních potřeb a odlišností jednotlivců,
- zapojení učitelé a žáků do spoluvytváření pravidel vzájemného soužití ve škole,
- vedení učitelů a žáků k přijetí osobní zodpovědnosti k daným právům a povinnostem.
- týmová supervize
- individuální supervize řídících pracovníků školy
- školení a další podpora - terapeutický výcvik 1 člena pedagogického sboru – práce s hranicemi a práce s odpovědností
- vytváření atmosféry vzájemnosti, důvěry, respektu a bezpečí ve škole s důrazem na prevenci šikany
- zaměření na budování bezpečného prostředí
- průběžné sledování možných rizikových projevů jednotlivců i třídních kolektivů

- Přístup k informacím a práce s informacemi
- umění používat různé informační zdroje, kriticky zhodnotit, porovnat informace, vytváření vlastního názoru, životního postoje,
- poznání základních lidských potřeb (fyzických, psychických, emočních),
- zdraví je chápáno jako stav tělesné, duševní a sociální rovnováhy
- společně vytvořená a dodržovaná pravidla ve třídě a ve škole jsou velmi účinnou prevencí sociálně patologických jevů, zejména nekázně, násilí a šikany. Jedná se o pravidla týkající se soužití v konkrétním společenství žáků, pedagogů a ostatních zaměstnanců školy, a o pravidla provozu a chodu školy a o důsledné dodržování pravidel.

Oblast zodpovědnosti učitelů

- Montessori vzdělání
- Erasmus a zahraniční zkušenosti
- kaučink a osobní podpora
- vedení a pomoc
- důvěra a týmová spolupráce
- individuální supervize
- týmová supervize
- další vzdělávání
- péče o osobní zodpovědnost
- péče o sdílení vize
- jasná deklarace postojů všech pedagogických pracovníků k jakýmkoli formám útlatu a šikany
- Vytváření atmosféry vzájemnosti, důvěry, respektu a bezpečí ve škole s důrazem na prevenci šikany
- zaměření na budování bezpečného prostředí
- průběžné sledování možných rizikových projevů jednotlivců i třídních kolektivů
- přístup k informacím a práce s informacemi
- umění používat různé informační zdroje, kriticky zhodnotit, porovnat informace, vytváření vlastního názoru, životního postoje,
- poznání základních lidských potřeb (fyzických, psychických, emočních),
- zdraví je chápáno jako stav tělesné, duševní a sociální rovnováhy.
- Učitelé nabízejí všem rodičům možnost individuální konzultace a vyzývají rodiče, aby tuto možnost využívali. Rodiče mají možnost navštívit i výuku, často se zapojují do výuky i sociálního dění (ve třídě, ve škole, při mimoškolních aktivitách) v rámci svých

možností, poznávají tak prostředí školy a lépe tak chápou potřeby svých dětí ve škole. V rámci tripartitních setkávání (žák – rodič – třídní učitel) dochází k dohodě jaké nezastupitelné role a úkoly převezme škola, resp. rodič či žák.

- **UČITELÉ JSOU POVINNI PROJEVY ŠIKANY ŘEŠIT OKAMŽITĚ S RODIČI A S ŽÁKY.**
- Učitel věnuje pozornost žákům, registruje signály o možném problému žáka a hledá příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracuje s rodiči a výchovným poradcem, školním metodikem primární prevence, školním speciálním pedagogem a školním psychologem, kteří se zapojí do diagnostického a poradenského procesu. Případně je využíváno dalších odborných institucí (PPP, SVP aj.)
- Společně vytvořená a dodržovaná pravidla ve třídě a ve škole jsou velmi účinnou prevencí sociálně patologických jevů, zejména nekázně, násilí a šikany. Jedná se o pravidla týkající se soužití v konkrétním společenství žáků, pedagogů a ostatních zaměstnanců školy, a o pravidla provozu a chodu školy a jejich zavádění a dodržování.

Oblast spolupráce rodiči

- společná setkávání
- pomoc při akcích školy
- čaj či káva s ředitelkou školy
- individuální přístup a podpora
- informovanost ze strany školy

Oblast vlivu žáci

Rozvoj kompetencí žáků

- osobnostní a sociální výchova akcentuje formativní prvky, orientuje se na osobnost, potřeby a odlišnosti žáků. Výstupy nejsou normativně stanovené, ale vytváříme prostor pro jejich realizaci.
- sociální dovednosti (navazování zdravých vztahů s ostatními, umění týmové práce, konstruktivní řešení konfliktu, otevřená komunikace, schopnost pomoci),
- pozitivní vnímání sebe sama,
- rozvoj osobnostních kvalit, které podporují zdravý rozvoj osobnosti (sebevědomí, altruismus, empatie, asertivita, vůle, přejímání nosných hodnot)
- rozvoj morálního vědomí a vědomí zodpovědnosti
- cílený rozvoj v oblasti mediální výchovy
- rozvoj schopnosti řešit problémy např. formou komunitních kruhů
- přístup k informacím a práce s informacemi
- umění používat různé informační zdroje, kriticky zhodnotit, porovnat informace, vytváření vlastního názoru, životního postoje, poznání základních lidských potřeb (fyzických, psychických, emočních)

zdraví je chápáno jako stav tělesné, duševní a sociální rovnováhy

- podíl na vzniku pravidel, jejich nastavení a dodržování

Zaměření výstupů prvního stupně základní školy

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty (například formou komunitního kruhu)
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“

Obsah programu:

- vzájemné poznávání účastníků
- vytváření vztahu důvěry mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem
- stanovení pravidel soužití třídní komunity
- formování skupiny, která je pro žáky bezpečným místem, která jim pomůže vyhnout se rizikovému společensky nežádoucímu chování – šikanování, užívání alkoholu a drog, vzniku různých typů závislostí apod.
- začlenění nových žáků do komunity třídy
- řešit, co je třeba oznámit ve vztahu mezi dětmi a naučit děti rozlišovat hranici, kdy potřebují pomoc a situaci ještě nezvládnou řešit
- věci šikany zásadně nenechat na řešení mezi dětmi, ale okamžitě začít řešit na úrovni rodina - škola- děti

Komunikace rodiny a školy

Naše škola je postavena na pozitivní komunikaci s rodinou. Vidíme komunikaci jako proces, který se stále vytváří a není nikdy dokončený a je to proces oboustranný, čímž vzniká vzájemná důvěra a respekt.

Mimo běžnou komunikaci přes školní interní systém Edupage je komunikace v naší práci rozšířena o komunikaci v komunitě Heřmánek na Facebooku a na webových stránkách. Rodiče jsou informováni o naší otevřenosti ke komunikaci.

Učitelé udržují pravidelnou osobní komunikaci, měsíčně informují rodiče dopisem o dění v jejich třídě, zástupkyně ředitele informuje na sociálních sítích (Facebook, Instagram).

Mimo rodičovské sdružení je komunikace také otevřena tím, že rodiče jsou zváni na setkání s ředitelem školy 4 x do roka a je více příležitostí k neformální setkáním rodičů ve volném čase.

Pedagogická diagnostika

Učitel věnuje pozornost žákům, registruje signály o možném problému žáka a hledá příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracuje s rodiči a výchovným poradcem, školním metodikem primární prevence, školním speciálním pedagogem a školním psychologem, kteří se zapojí do diagnostického a poradenského procesu. Případně je využíváno dalších odborných institucí (PPP, SVP aj.).

Konkrétní aktivity podporující primární prevenci

- aktivity pořádané pro žáky, které podporují dobré vztahy, umožňují seberealizaci a učení se v reálných situacích
- Montessori program na všech stupních - projekt školní chaty, projekt školního vaření, tvorba školní komunity
- ozdravné pobyty ve zdravotně příznivém prostředí
- školní výlety, adaptační výjezdy
- kulturní programy (kina, divadla, sport...)
- třídní teambuilding – práce se skupinovou dynamikou
- celoroční projekty a jednorázové projekty, tréninky odolnosti proti manipulaci a v umění „řící ne“, spolupráce s organizacemi zajišťujícími programy a projekty týkající se prevence sociálně patologických jevů a/nebo podpory zdravého (fyzického i psychického) vývoje dětí
- „spaní“ ve škole
- nabídka zájmového vzdělávání v rámci činnosti školní družiny, školního klubu a spolupráce se subjekty, které nabízejí širokou škálu odpoledních kroužků
- školní časopis – dává prostor pro tvořivost žáků. Zvyšuje také zájem a povědomí žáků o dění ve škole
- programy cílené na řešení problému či při výskytu krizového jevu (specifická prevence)
- možnost zařazení bloků OSV v nestabilních třídách
- školní parlament - rozvíjí zodpovědnost žáků za širší společenství a vzájemné soužití. Je prostorem pro zapojení žáků do organizace školy, spolupráci napříč ročníky. Pravidelná setkání umožňují kontinuální práci a prevenci problémů ve třídách. Jde o princip „peer“ programů, kde členové vrstevnické skupiny pomáhají v této skupině, přinášejí informace, návrhy řešení, podporu při řešení konfliktu atd.

Akce pro žáky i širší rodičovskou veřejnost, které podporují spolupráci rodiny a školy

Lampionový průvod

Vánoční besídka

Školní párty

Kontaktní místo ve škole je v kanceláři na adrese Rajmonova 4, Praha 8 Ládví, kde je kontaktní osobou Simona Bazalíková, další místo je v kanceláři na adrese Klapkova 34, Praha 8 Kobylisy, kde jsou kontaktními osobami Kateřina Machová a Miroslava Adamcová. Je možné kontaktovat ředitele školy na petr.adamec@skolahermanek.cz, veškeré informace lze též získat z webových stránek školy.

Organizace a struktura prevence

Na organizaci a struktuře prevence se podílejí všichni pracovníci školního poradenského pracoviště.

Výchovný poradce: Mgr. Iveta Černá

Další specializovaní pracovníci: Bc. Kateřina Machová (výuka FIO včetně diagnostiky) a Mgr. Miroslava Adamcová (preventivní práce s žáky 2. stupně a gymnázia na základě absolvování psychoterapeutického kurzu)

Výchovný poradce koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence. Aktivně nabízí žákům, učitelům a zákonným zástupcům možnost poradit se o svých problémech. Setkává se i se žáky, kteří jsou v některých případech ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými. Komunikuje s pedagogy a sbírá podněty. Učitelé se na výchovného poradce obracejí v případě:

- výskytu agresivního chování ve třídě
- signálů o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové)
- náhlého i trvalého neúspěchu v učení
- obtížné komunikace, konfliktu s rodiči
- porušování pravidel soužití ve škole žákem
- krádeží ve třídách
- konfliktního či jinak problematického klimatu třídy

Výchovný poradce monitoruje situaci. Navrhuje opatření, setkání zainteresovaných lidí, vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o kontaktech na další pomoc (adresář sociálních služeb apod.), Linku bezpečí a další organizace. Může se zúčastnit komunitních kruhů ve třídách, které organizují učitelé a zajišťují tak prevenci konfliktů a problémů žáků. Obrací se na sociální odbor a kurátory v případě podezření na problém v rodině či porušování zákona. Spolupracuje v rámci pravidelných setkání týmu Systému včasné intervence Prahy 2.

KONTAKTY:

Záchranná služba – tel: 155

Policie – tel: 158

Hasiči – tel: 150

Poliklinika Mazurská – lékaři různých odborností

tel: 283 024 111

OSPOD – ÚMČ Praha 8, Zenklova 35, Praha 8-Libeň p.

Jana Nováková

tel: 222 805 216

Linka bezpečí pro děti a mládež – Ústavní 91/95, Praha 8 116

111 – pomoc online,

840 111 234 – rodičovská linka,

800 111 113 – linka vzkaz domů

Pedagogicko-psychologická poradna pro Prahu 7 a 8

Glowackého 549/7, Praha 8

poradna8@ppppraha7a8.cz

metodik prevence Mgr. Markéta Tutterová

tutterova@ppppraha7a8.cz

Psychiatrická nemocnice Bohnice – krizová pomoc, Ústavní 95, tel. nonstop

284016666 (Linka důvěry CKI)

Dětská psychiatrie FN Motol - 224 433 400

Centrum sociálních služeb Praha www.csspraha.cz

Dětské krizové centrum Praha www.dkc.cz 241 484 149

Policie ČR, Lodžská 750, Praha 8, tel. 974858730

Webové stránky

www.nepanicar.eu

www.bilykruhbezpeci.cz

www.idealni.cz

www.e-bezpeci.cz

Použité zkratky:

MPP – Minimální preventivní program

RCh – Rizikové chování

SPJ – Sociálně patologické jevy

NNO – Nestátní neziskové organizace

ŠMP – Školní metodik prevence

RVP – Rámcová vzdělávací program

ŠVP – Školní vzdělávací program

KRIZOVÉ PLÁNY

Použité zkratky: ŠPP – školní poradenské pracoviště (ředitelka školy, školní metodik prevence, výchovný poradce školy a školní psycholog), ŠMP – školní metodik prevence, TU – třídní učitel, TH – třídnická hodina, MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

I. Úmrtí žáka ve škole

1. Komunikace s rodiči

- Do komunikace s rodiči vstupuje TU (pozor, je spolu se třídou též pozůstalý!), ŠMP nebo zástupce školy.
- Škola vyjádří rodičům soustrast a nabídne odkaz na služby (Rodičovská linka, krizová centra, Vigvam, Nadační fond Vrba, příručka o pohřbech MMR).
- Dohodne s rodiči, jaké informace mohou být předány žákům, ostatním pedagogům a směrem ven ze školy a zprostředkuje je.
- Zjistí, zda bude pohřeb veřejný a zda je možná účast spolužáků a vyučujících.
- Dohodne předání osobních věcí dítěte.

2. Schůzka ŠPP (ředitel školy, ŠMP, výchovný poradce, školní psycholožka)

- Vzhledem k tomu, že TU je též pozůstalý, je lepší, aby práci se třídou zajistil někdo z vnějšku – ŠMP, výchovný poradce, školní psycholog, oblastní metodik prevence či nezisková organizace.
- ŠPP dohodne, zda se bude zřizovat pietní místo a kde. Mělo by být umístěno tak, aby se každý mohl rozhodnout, zda kolem něj bude chodit, či ne!

3. Schůzka pedagogického sboru

- ŠPP předá informace v podobě povolené rodiči (ty, které mohou uniknout).
- Informuje sbor o plánu (účast na pohřbu, pietní místo, způsob komunikace se třídami, popř. nabídka spolupráce s externisty, viz bod 2. Následovat by měla ideálně současná informace žákům i jejich rodičům, např. mailem rodičům od ředitelky školy + mimořádná TH ve třídě.

4. Akutní komunikace se třídou

- Zajišťuje ji TU nebo ŠMP nebo školní psycholog, ideálně ten, kdo třídu dobře zná.
- Sdělují se pravdivá fakta v rozsahu povoleném rodiči.
- Domluví se krátkodobý plán, co se bude dít v nejbližších dnech.
- Mapují se potřeby žáků (mluvit, mlčet, být spolu, pracovat, kreslit...)

5. Komunikace se třídou za týden

- Dohodne se společný rituál či společná účast na pohřbu.
- Připraví se vzkaz pro pozůstalé rodiče (pokud komunikují).
- Může se připravit pietní místo ve třídě.
- Žákům se nabídne pomoc zvenčí i v rámci školy.
- Vhodné uspořádat mimořádnou třídní schůzku.
- Pozvolné vracení do normálního režimu s povolenými výkonovými limity.

6. Výroční komunikace se třídou

- Slavení výročí za 3 měsíce, za rok, vzpomínka v den narozenin, o Vánocích, či na akcích, jichž se žák zúčastnil.
- Nabídka pomoci zvenčí i v rámci školy trvá.

II. Žák jako pozůstalý

1. Komunikace s rodinou

- S rodinou vstoupí do komunikace TU, ŠMP nebo zástupce školy.
- Nabídne okamžitou pomoc – odkaz na služby (Rodičovská linka, krizová centra, Vigvam, příručka o pohřbech MMR, Nadační fond Vrba).
- Nabídne osobní schůzku před nástupem žáka do školy k projednání možnosti podpory školy (např. doba hájení žáka ve škole), dojednání, zda má být informace sdělena třídě a v jakém rozsahu.

2. Schůzka ŠPP – ředitelka školy, ŠMP, výchovný poradce, školní psycholog

- Projednání možné nabídky pomoci rodině.
- Dohoda, co, kdo a jak bude sdělovat ostatním vyučujícím.

3. Schůzka pedagogického sboru

- Sdělení potřeby rodiny a dítěte – respektovat!
- Sdělení informací v nejnutnějším rozsahu, těch, které mohou uniknout.

- Předání informací o plánu – co se bude dít, kdo je zapojen, doba hájení, případné naplánování schůzky s rodinou.

- Dohoda formy komunikace s rodiči spolužáků ve třídě.

4. Komunikace s žákem před vstupem do třídy

- Dohodnout, co chce, aby spolužáci věděli, a kdo to má říci (sám žák, žák s učitelem, učitel v přítomnosti žáka, učitel bez přítomnosti žáka).

- Co potřebuje od ostatních (mají se spolužáci ptát, mluvit o tom, či nemluvit?)

5. Komunikace se třídou

- Informaci podá TU, ŠMP nebo školní psycholog.

- Musí se respektovat přání rodiny a žáka.

- Sdělují se holá fakta + režim dítěte.

- Spolužáci se požádají o pomoc (např. s dopsáním sešitů, doučováním).

- Příprava na příchod žáka – co můžou spolužáci udělat (napsat přáníčko...)

- Nabídka pomoci pro třídu.

6. Komunikace s žákem těsně před vstupem do třídy

- Sdělení, co se ve třídě dělo a co třída ví.

- Dohoda režimu hájení.

- Nabídka pomoci směrem od vyučujících a spolužáků (co nabídli).

- Nabídka prostoru pro samotu a za kým jít v případě potřeby podpory (jak pedagog, tak spolužák).

- Co dělat, když třída nebude respektovat domluvená pravidla.

- Domluva signálu, kdyby bylo zle.

III. Alkohol ve škole

1. Žák přistižen při konzumaci alkoholu ve škole či na akci pořádané školou

- Kterýkoliv pedagogický pracovník zabráni žákovi v další konzumaci alkoholu, odebere jej a znemožní další požití. Posoudí, zda žákovi nehrozí nebezpečí. V případě potřeby zajistí nezbytnou pomoc a volá službu první pomoci.

- Nehrozí-li nebezpečí, sepiše stručný záznam s vyjádřením žáka (od koho má alkohol) a předá vedení školy. Zápis založí ŠMP.

- Škola vyrozumí ihned zákonného zástupce a vyzve jej k vyzvednutí žáka.

- Není-li možná komunikace se zákonným zástupcem, lze vyrozumět OSPOD a požádat jej o pomoc při řešení situace.
- V případě opakovaného požívání alkoholu žákem ve škole je vždy vyrozuměn OSPOD.
- V případě zájmu ze strany žáka či zákonných zástupců žáka poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
- Ředitel školy svolá mimořádnou pedagogickou radu a ta projedná sankci pro žáka.

2. Nález alkoholu ve škole

a) v prostorách školy

- Pedagog nepodrobuje nalezenou tekutinu žádnému testu a uvědomí vedení školy.
- Tekutina je uložena u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
- O události je zpracován záznam a uložen u ŠMP.

b) u žáka

- Pedagog nepodrobuje nalezenou tekutinu žádnému testu a uvědomí vedení školy.
- O události je zpracován záznam s vyjádřením žáka, u něž byl alkohol nalezen (datum, místo, čas nález, jméno žáka). Zápis podepíše i žák. Pokud to odmítne, pedagog tuto skutečnost uvede do zápisu. Rozhovoru se žákem a zápisu je přítomna ředitelka školy či její zástupce. Zápis je uložen u ŠMP.
- O nález je informován zákonný zástupce žáka, v případě opakovaného nález též OSPOD.
- V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a že žák se jím intoxikoval, je tekutina odevzdána přivolanému lékaři.

IV. Návykové látky

1. Konzumace návykových látek ve škole nebo na akci pořádané školou

- Prioritně je třeba zabránit konzumaci, návykovou látku žákovi odebrat za přítomnosti další osoby a s použitím ochranných pomůcek a zajistit ji, aby žák nemohl v konzumaci pokračovat.
- O události se sepíše záznam s vyjádřením žáka, je vyrozuměno vedení školy a záznam uložen u ŠMP.
- Pedagog posoudí, zda žákovi nehrozí nějaké nebezpečí. V případě potřeby zajistí škola nezbytnou pomoc a volá lékařskou službu první pomoci a Policii ČR.
- Škola vyrozumí zákonného zástupce žáka, v případě zletilého studenta rodiče nebo blízkou osobu a vyzve je k vyzvednutí žáka.
- Není-li možná komunikace se zákonným zástupcem, je možné oslovit OSPOD se žádostí o pomoc při řešení situace.

- Zákonný zástupce má právo se písemně vyjádřit k nastalé situaci a k postupu školy.
- Škola splní oznamovací povinnost směrem k OSPOD.
- Ředitel školy svolá mimořádnou pedagogickou radu a ta projedná sankci pro žáka. Je třeba rozlišit konzumaci od distribuce, distribuce je trestným činem, konzumace porušením školního řádu. Navádění jiných žáků ke konzumaci je též protiprávním jednáním.
- Podobně se postupuje i v případě, že žák již přišel do školy pod vlivem návykových látek, přestože se neintoxikoval ve škole.

2. Distribuce návykových látek ve škole

- V ČR je považována za protiprávní jednání, je zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Nezáleží na distribuovaném množství látky.
- V případě podezření na distribuci návykových látek ve škole musí být vždy vyrozuměna Policie ČR.
- V případě nezletilého žáka škola vyrozumí též zákonného zástupce a OSPOD.
- V případě zajištění nějaké látky se postupuje dle bodu 3.

3. Nález návykových látek ve škole

- Pedagog školy látku nepodrobuje žádnému testu.
- O nález ihned uvědomí vedení školy a sepíše záznam. Ten je uchován u ŠMP.
- Škola vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a látku zajistí. Látku lze před vyzvednutím Policií ČR za použití gumových rukavic a za přítomnosti dalšího pracovníka školy vložit do obálky s nadepsaným datem, časem a místem nálezů, obálku přelepit, přelep podepsat, opatřit razítkem školy a uložit do trezoru do doby předání Policii ČR.

4. Zadržení návykové látky u žáka ve škole

- Zabavenou látku pedagog nepodrobuje žádnému testu.
- Ihned uvědomí vedení školy. Sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka s datem, časem, místem a jménem žáka, u něhož byla látka nalezena. Pokud žák odmítá podepsat zápis, uvede pracovník školy tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy či jeho zástupce.
- Škola vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění látky. U nezletilého žáka informuje škola zákonného zástupce.
- V případě intoxikace žáka lze látku předat přivolanému lékaři k usnadnění pomoci.

5. Důvodné podezření, že žák má u sebe návykovou látku

- Řešení spadá do kompetence Policie ČR, škola tedy bezodkladně uvědomí Policii ČR a zkontaktuje s ní další postup. Škola informuje zákonného zástupce v případě nezletilého žáka.
- Do příjezdu Policie ČR škola izoluje podezřelého žáka od ostatních a vykonává u něj do příjezdu Policie ČR nepřetržitý dozor. V žádném případě škola neprovádí osobní prohlídku ani prohlídku jeho věcí.

V. Řešení oznámení na podezření šikany ve škole

- Oznámení podezření na šikanu může učinit kdokoliv, lze je přijmout i zvnějšku školy (samotný žák, spolužák, učitel, nepedagogický pracovník, rodič i cizí osoba). O přijetí podnětu je vypracován zápis a uložen u ŠMP.
- O podezření na šikanu je informováno vedení školy + ŠPP (ředitelka školy, ŠMP, výchovný poradce školy a školní psycholog).
- V první řadě musí být zajištěna bezpečnost žáka.
- Je provedeno pozorování třídy (ideálně formou TH) pracovníky školy proškolenými na řešení šikany (ideálně v tandemu, např. TU + ŠMP, TU + školní psycholog apod.) Ti vyhodnotí, zda se jedná o škádlení nebo je podezření na šikanu.
- V případě podezření na šikanu je provedeno dotazníkové šetření k identifikaci stadia šikany. Nelze použít sociometrické šetření (vyšlo by zkresleně) a může ho provést pracovník školy proškolený na řešení šikany nebo přivolaná externí organizace. Jedná se o jediný druh šetření, před jehož provedením nesmí být informováni zákonní zástupci žáků. Zákonní zástupci též nemají nárok na informace o výsledcích šetření. Šetření se účastní všichni žáci třídy včetně těch, jejichž zákonní zástupci neudělili souhlas se službami školního psychologa.
- Výsledky šetření jsou předány řediteli školy a ten rozhodne, zda se jednalo o šikanu. Svolá mimořádnou pedagogickou radu a ta projedná sankci pro agresora.
- Závěr je oznámen nejprve zákonným zástupcům oběti, pak zákonným zástupcům agresora s takovým odstupem, aby se nesetkali a nemohlo dojít ke konfrontaci. Zákonným zástupcům obou (všech) zúčastněných žáků je nabídnuta pomoc školního psychologa. Následně lze svolat mimořádnou třídní schůzku ve třídě.
- Se třídou se začne pracovat formou mimořádných TH k nápravě vztahů ve třídě pracovníky školy proškolenými na řešení šikany, ideálně v tandemu. V případě pokročilejších stádií šikany bude nezbytná pomoc externí organizace. Pozor, aby nedošlo k obrácení rolí agresor – oběť! V případě zájmu školní psycholog může pečovat jako oběť, tak o agresora.